

RELACIONS ESSLÉSIA I ESTAT

És inevitable i desitjable construir, entre tots, un nou marc jurídic que reguli la nostra vida col·lectiva. Tant si Catalunya segueix depenent de la legislació espanyola com si ens dotem d'un marc polític propi, els textos constitucionals que se'n derivin, determinaran l'estatus de les religions en general i, per tant també, de l'Església Catòlica, en la nostra societat, un fet d'evident transcendència per al nostre futur col·lectiu. En aquest context, és molt important, doncs, optar per un model de relacions entre l'Església i l'Estat adequat als nous temps i a les nostres circumstàncies.

Els models vigents a Europa, a vegades més formals que reals, s'identifiquen amb la confessionalitat de la Gran Bretanya, Grècia o els països escandinaus, amb el laïcisme de l'Estat francès, o amb el model aconfessional d'Alemanya o Espanya tal com consta, en aquest darrer cas, a la Constitució de 1978. A Europa, d'altra banda, no és difícil constatar que el Cristianisme és a l'arrel de la seva cultura i que ha conformat alguns dels valors determinants de les conviccions i de la consciència social europees. També a Espanya. La valoració que es faci del patrimoni religiós col·lectiu, del que aporten les institucions religioses als individus i a la societat, i la necessària defensa de la llibertat religiosa són el fonament sobre el qual cal bastir el model de relacions entre l'Església i l'Estat.

La relació entre l'Església Catòlica i l'Estat espanyol ha estat, històricament, conflictiva però va prendre una nova dimensió —aprovada ja la Constitució democràtica que precisava el model aconfessional de l'Estat,— amb els acords (1979) entre l'Església i l'Estat. Durant quasi quaranta anys hi ha hagut períodes de cooperació positiva i d'altres en què s'han produït tensions tant per una lectura confessional del model aconfessional, com per una interpretació laïcista del mateix model. Amb tot, ens sembla, aquest model ha estat globalment positiu. Aquest marc legal, però, caldrà adaptar-lo a dos factors nous: la ràpida secularització de la societat amb un increment molt notable de l'agnosticisme i l'ateisme, i la irrupció d'altres confessions religioses, fets que constitueixen un nou marc de pluralisme religiós.

En una societat plural com la nostra, el model confessional —formal o real— és un model caducat, com ho és també el model de laïcitat a la francesa, actualment en revisió a França mateix. Tanmateix, algunes posicions polítiques voldrien promoure una mena de *neolaïcisme* que reduís el fet religiós a un àmbit estrictament privat sense reconèixer ni valorar l'aportació, en termes de convivència i de solidaritat, que aporten, sovint, les institucions religioses.

Creiem que hi ha tres aspectes que haurien de ser reconeguts en una eventual proposta constitucional:

1. Garantir la llibertat religiosa i de culte en qualsevol de les seves expressions. En els diferents tractats internacionals, des de la *Declaració Universal dels Drets Humans* fins al *Conveni Europeu per a la protecció dels drets humans*, la llibertat religiosa i de culte forma part dels drets fonamentals de les persones. Aquest dret inclou « la llibertat de canviar de religió o de convicció, així com la llibertat de manifestar la seva religió o convicció individualment o col·lectivament, en públic o en privat, mitjançant el culte, l'ensenyament, les

pràctiques i l'acompliment dels ritus». Tot canvi constitucional o nova constitució ha de garantir aquest dret.

2. La separació entre les confessions religioses i l'Estat. Aquesta afirmació respon al resultat positiu de la secularització del poder polític en els darrers temps.
3. La possible cooperació entre les confessions religioses i l'Estat. La separació no ha de suposar ignorar i marginar les confessions sinó que, al contrari, l'Estat i les diverses confessions han de poder col·laborar al servei del bé comú, d'acord, a més, amb el grau d'incidència social d'aquestes confessions.

El model aconfessional, que també podríem anomenar de laïcisme obert, és el que millor respon a aquests tres criteris perquè comporta l'adequada neutralitat de l'Estat en relació amb les institucions religioses i, alhora, les reconeix i es presta a col·laborar-hi en benefici de la comunitat. Entenem que una eventual proposta constitucional, a Catalunya o a l'Estat, hauria de preveure aquest model.

Barcelona, 17 de maig de 2016